Dimarts, 15 de desembre de 2026 – 19.30 h
Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona
Integral d'orgue de J. S. Bach

Llum naixent.
Advent i Nadal
— Integral de l'obra per a orgue de J. S. Bach

Fitxa artística

Juan de la Rubia, *orgue*

Orgue Montserrat Torrent de l'Oratori
de Sant Felip Neri de Barcelona
Gabriel Blancafort i Georges Lhôte (1967)
– Albert Blancafort (2026).

Programa

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750)

Dels 18 corals de Leipzig (Achtzehn Choräle von verschiedener Art):
Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 661.2
In Organo pleno, Canto fermo in Pedal
Trio super Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 660.3
À due Bassi e Canto fermo [in soprano]

De l'Orgel-Büchlein:
Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 599
Herr Christ, der ein'ge Gottes Sohn / Herr Gott, nun sei gepreiset, BWV 601
Gott, durch deine Güte / Gottes Sohn ist kommen, BWV 600

Gottes Sohn ist kommen, BWV 703
Fughetta

Fantasia en Do menor, BWV 1121

Gelobet seist du, Jesu Christ, BWV 722.2

De la tercera part del Clavier-Übung:
Allein Gott in der Höh sei Ehr, BWV 676
À 2 Clav. et Ped.

De la col·lecció Neumeister (Neumeister-Sammlung):
Du Friedefürst, Herr Jesu Christ, BWV 1102

De l'Orgel-Büchlein:
Lobt Gott, ihr Christen, allzugleich, BWV 609
Puer natus in Bethlehem, BWV 603
Gelobet seist du, Jesu Christ, BWV 604
Jesu, meine Freude, BWV 610

Vom Himmel hoch, da komm ich her, BWV 606

Dels sis corals Schübler (Sechs Choräle von verschiedener Art):
Meine Seele erhebt den Herren, BWV 648

Wie schön leuchtet der Morgenstern, BWV 739

In dulci jubilo, BWV 729.2

Christum wir sollen loben schon / Was fürchtest du Feind, Herodes, sehr, BWV 696
Fughetta, manualiter

Lobt Gott, ihr Christen, allzugleich, BWV 732.2

Wir Christenleut haben jetzund Freud, BWV 710
à 2 Clav. et Ped.

Preludi i fuga en Re major, BWV 532.2

Concert coproduït amb:

FUNDACIÓ MONTSERRAT TORRENT

ORATORI DE SANT FELIP NERI BARCELONA

Biografies

Consulteu la biografia de l'artista al seu web oficial:

juandelarubia.com

Durada aproximada del concert:

70 minuts, sense pausa

#antiga #orgue

Qui en són els protagonistes?

Juan de la Rubia

Bach i l'organista Juan de la Rubia. Amb aquest tercer concert a l'Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona, continua un dels quatre projectes de llarg recorregut del Palau de la Música Catalana que han començat aquesta temporada i que tindran continuïtat els pròxims anys: el dedicat a la Integral de l'obra per a orgue del geni del Barroc a càrrec de Juan de la Rubia. Aquest compendi inabastable de Johann Sebastian Bach és la culminació del repertori per a teclat, i integra tècnica, profunditat expressiva i una grandiosa arquitectura sonora. Aquesta producció bachiana és un pilar fonamental per a qualsevol organista, i De la Rubia ho ha demostrat interpretant-la en diverses ocasions, ara assumint aquest repte que implica gairebé 20 hores de música.

Quines són les claus del concert?

En temps d'Advent, abans de Nadal, Juan de la Rubia proposa un extens programa amb accent espiritual i religiós, autèntiques joies del repertori entre les quals destaquen dues peces dels 18 corals de l'autògraf de Leipzig *(Achtzehn Choräle von verschiedener Art)*, així com *Du Friedefürst, Herr Jesu Christ, BWV 1102*, provinent del manuscrit de Yale (o col·lecció Neumeister, *Neumeister-Sammlung*) o la més senzilla nascuda dels *Sis corals Schübler (Sechs Choräle von verschiedener Art)*. Tot això farcit de peces de l'*Orgel-Büchlein* i d'una del *Clavier-Übung*, part dels corals que integren la *Deutsche Orgelmesse*. Bach es deixa portar per crear melodies per a lloança i glòria de Déu, la seva font màxima d'inspiració.

A què has de parar atenció?

A com varia la complexitat entre una obra i una altra. En els seus reculls de corals, on Bach endreça les seves obres per a orgue amb el possible propòsit d'editar-les, es veu com el compositor treballa diverses vegades sobre un mateix coral proposant, per exemple, dues versions de cadascun, una d'ampliada i una altra de petita. Cal parar atenció a les dues peces que obren el programa, exemple d'un altre mètode de perfeccionament (o d'obsessió) d'un tema: a *Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 661.2*, i a *Trio super Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 660.3*, Bach treballa sobre el mateix coral abordant-lo amb diferents procediments musicals. També s'ha de gaudir de l'obra que tanca el programa, el *Preludi i fuga en Re major, BWV 532.2*, peça escrita a Weimar, amb una impetuosa introducció i uns passatges que demanen gran virtuosisme.

Sabies que...

L'*Orgel-Büchlein (Petit llibre d'orgue)* agrupa les obres bachianes que van de la BWV 599 a la 644, i és una recopilació feta pel mateix Bach de manuscrits de corals concebuts per a tots els moments i festes litúrgiques de l'any. Els experts consideren que el compositor va fer, en obres com aquestes, una doble tasca: pràctica, per agrupar les obres pròpies del culte, i didacticomusical. Al *Petit llibre d'orgue*, Bach ofereix a l'organista principiant un veritable mètode de perfeccionament i d'estudi de l'ús del pedal.

El temps, endreçat

Si mai us heu preguntat com devia sonar el Nadal en temps de Bach, esteu d'enhorabona: heu vingut al lloc idoni per esbrinar-ho. El programa d'aquest concert ens convida a transportar-nos a l'Alemanya luterana amb les melodies que sonaven a la litúrgia en aquestes dates. Aquestes tonades, els "corals", eren patrimoni dels feligresos, que cantaven els propis de cada temps litúrgic i els transmetien de generació en generació. Algunes d'aquestes melodies, de fet, eren molt anteriors a Luter i provenien de la tradició litúrgica medieval. En l'orbe catòlic del segle XXI no som capaços de reconèixer-les, però en l'Alemanya de Bach ningú hauria dubtat ni un instant que *Nun komm, der Heiden Heiland* era, clarament, un coral d'Advent.

Bach aprofita aquest coneixement compartit en obres com les *Passions* o l'*Oratori de Nadal*, i juga amb un dels grans poders de la música: el de traslladar-nos mentalment a un lloc, un temps o una situació amb només un grapat de notes. Encara ens passa avui, i no necessàriament per a qüestions relacionades amb la litúrgia. Pensem en Nadal si sentim les primeres notes de *Santa Nit*, però també tenim clar que algú està celebrant el seu aniversari si sentim que els veïns canten l'*Aniversari feliç*, o pensem immediatament en un submarí groc si sona certa cançó a la ràdio. Els corals que versiona Bach tenen exactament el mateix efecte evocador.

El programa reuneix melodies associades a l'Advent i el Nadal en l'himnari luterà. Moltes procedeixen de l'*Orgel-Büchlein*, el "petit" llibre d'orgue que Bach va començar a Weimar, amb composicions escrites majoritàriament entre el 1713 i el 1717, i al qual va afegir una portada programàtica cap al 1722-1723.

Bach va ordenar els corals segons el calendari litúrgic: Advent, Nadal, Quaresma i Pasqua. La previsió inicial era recollir exactament 164 composicions sobre corals, però finalment només ("només") va completar-ne 46. Si tenim dades tan precises és perquè Bach va preparar un quadern de paper pautat amb els noms dels corals que pensava incloure-hi. No és clar quina utilitat havia de tenir, però la d'acompanyar el cant dels feligresos sembla la menys probable. Segurament volia posar a disposició d'altres organistes un catàleg de peces que poguessin anar tocant al llarg de diferents anys en el seu corresponent temps litúrgic, i, de passada, instruir-los en la tècnica necessària, ja que tots ells exigeixen diferents habilitats als teclats i al pedaler. Sigui com sigui, el resultat és una col·lecció extraordinària que fa palès el talent del mestre per crear obres d'art completament noves a partir de melodies més que conegudes.

En són bona mostra les tres versions de *Nun komm, der Heiden Heiland* que obren el concert: una en forma de fuga, l'altra amb la melodia a la part més aguda i les dues parts més greus fent contrapunt i l'altra amb el mateix *cantus firmus*, però tan desdibuixat que en alguns moments costa seguir-lo. Aquest coral tenia una gran popularitat; entre altres motius, perquè corresponia al primer diumenge d'Advent, l'únic en què es permetia la música concertant. Els tres següents eren *tempus clausum*: les cantates callaven fins a Nadal. El calendari establia, doncs, què calia escoltar i quan la música havia de cedir el protagonisme al silenci.

La resta dels corals tracten sobre els misteris de la llum i l'encarnació, sobre l'alegria i sobre la relació íntima entre el creient i Crist. Les melodies que fa servir Bach ordenaven el temps, però, a més, creaven comunitat. Ho explica molt bé el recentment nomenat arquebisbe de Barcelona, fra Octavi Vilà, en la introducció al calendari litúrgic del 2027 publicat pel Centre de Pastoral Litúrgica: "Advent, Nadal, Quaresma i Pasqua marquen el ritme de l'any litúrgic", i cada diumenge la celebració de la litúrgia, el gran ritual cristià, "construeix la comunitat, dona sentit al temps".

Com a colofó, l'impressionant *Preludi i fuga en Re major BWV 532.2*. El seu inici comparteix material amb la *Tocata per a clavecí BWV 912*, una mostra de com Bach adapta les seves idees a instruments diferents. I la seva energia desbordant és perfecta per desitjar-vos bon Nadal!

Pep Gorgori
Musicòleg i periodista d'«ABC» i Ràdio 4 (RNE)

Propers concerts del cicle

Constel·lacions
Peces errants, apòcrifs
i el Bach llegendari
12.01.27 – 19.30 h
Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona

Vents del Nord
Ressonàncies de Buxtehude i Böhm
09.02.27 – 19.30 h
Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona

De profundis
Música de Quaresma i Passió
09.03.27 – 19.30 h
Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona

El dia sense ocàs
La llum de Pasqua
13.04.27 – 19.30 h
Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona

Vent i foc
L'Esperit i Pentecosta
11.05.27 – 19.30 h
Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona

El Banquet Celestial
Comunió i presència
08.06.27 – 19.30 h
Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona

Johann Sebastian Bach

Sis cites musicals
al Palau de la Música Catalana

Divendres, 18.12.26 – 19 h
Oratori de Nadal
Collegium Vocale Gent & Philippe Herreweghe

Dijous, 18.03.27 – 19 h
Passió segons sant Mateu
Zürcher Sing-Akademie, Freiburger Barockorchester
& Simon Rattle

Dissabte, 20.03.27 – 19 h
Passió segons sant Mateu
Collegium 1704 & Václav Luks

Dissabte, 03.04.27 – 19 h
Passió segons sant Mateu
Utopia & Teodor Currentzis

Dimarts, 27.04.27 – 19 h
Concerts per a clave
Pierre Hantaï, Aapo Häkkinen & Orquestra Barroca d'Helsinki

Dimarts, 05.05.27 – 19 h
Missa en Si menor
Vox Luminis, Freiburger Barockorchester & Lionel Meunier

Aquest Nadal, regala un 2027 de música!

Missa solemnis de Beethoven amb Jordi Savall
Novena de Beethoven amb Budapest Festival Orchestra
Leif Ove Andsnes, Philharmonia & Esa-Pekka Salonen
Yuja Wang
Deutsche Phil & Josep Pons: Wagner i Strauss
Passió segons sant Mateu de Bach
René Pape: Àries de Verdi i Wagner
Rumbach amb Leticia Moreno
Víkingur Ólafsson
Fidelio de Beethoven amb Pablo Heras-Casado
Javier Perianes & San Diego Symphony
Nadine Sierra & Orquestra de l'Opéra Royal de Versalles
Integral de *Simfonies* de Beethoven
Juan Diego Flórez

I més de 200 concerts a bescanviar
amb el nostre Xec Regal!

Consulta propostes a palaumusica.cat/regala

Amb la col·laboració de:

ASSOCIACIÓ ORFEÓ CATALÀ

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

Gobierno de España · Ministerio de Cultura · inaem

Membre de:

ECHO EUROPEAN CONCERT HALL ORGANISATION

Compromís amb el medi ambient:

AENOR GESTIÓ AMBIENTAL ISO 14001

EMAS

BIOSPHERE certified

D. L.: B 22345-2026

© Agnes Jonas